

Romantična se skulptura udomaćuje u Zagrebu postavljanjem javnih spomenika kojima je autor bečki kipar *A. Fernkorn* («Sv. Juraj ubija zmaja», 1853; konjanički spomenik bana J. Jelačića, 1866). Domaći su kipari svojim akademskim realizmom također sastavni dio svijeta romantizma. Prvi noviji hrv. kipar *I. Rendić* radi portrete likova u narodnoj nošnji («Novica Cerović», 1876; «Hercegovka», 1883) te alegorijske kipove na grobu Ivana Perkovca u Samoboru (1874) i Petra Preradovića na Mirogoju u Zagrebu (1878).

U arhitekturi je za romantizam u Hrvatskoj najzanimljivije desetljeće 1850–60 («romantični historicizam») u kojemu se miješanjem elemenata romanike, gotike i katkada biljnih motiva oblikuje romantični linearni dekor pročelja (zgrada u Ilici 60 u Zagrebu *M. Strohmayera*, 1860). Romantična sklonost prema ladanju i selu dolazi do izražaja u gradnji ljetnikovaca (vila). Već vila Okrugljak u Zagrebu (*J. Jambrišak*, 1865) ima drveni rezbareni zabat, čime podsjeća na drvenu seljačku kuću, a vila Pongratz u Mikulićima (*F. Klein*, 1868) na toskanski renesansni ljetnikovac. Taj se smjer, uz tzv. burg-stil, širi kao izraz romantizma u naseljima vila koje se podižu u posljednjoj četvrtini XIX. st. (Josipovac u Zagrebu, Opatija).

R. se osobito ogledao u traganju za nacionalnim stilom u primijenjenim umjetnostima i arhitekturi. Tako je *A. Posilović* proučavao motive na hrv. narodnom tekstilu i tikvicama, te u «narodnom stilu» opremao diplome, adrese, čestitke i sl. Želio je osnovati nacionalni smjer u arhitekturi, izradio je mnoge projekte, ali nijedan nije izveden. Svoje je nazore iznio u nekoliko brošura («Zagreb u hrvatskom narodnom građevnom slogu», Zagreb 1902). U traganju za izvorima narodnoga stila mladi arhitekti *J. Holjac* i *M. Pilar* snimali su 1885–86. seljačku arhitekturu i snimke objavili u zajedničkom djelu «Hrvatski građevni oblici» (Zagreb 1905), a *M. Pilar* sam u djelu «Das kroatische Bauernhaus» (Dresden 1911). Oblici narodnoga stila došli su do izražaja u izložbenim paviljonima Hrvatske i Slavonije na izložbi u Budimpešti 1886. i u nastavi na Obrtnoj školi u Zagrebu.

Doba romantizma ispunjeno je pluralizmom stilova (klasicizam, bidermajer, pov. stilovi), često i njihovim isprepletanjem i prožimanjem. Razne oblike i pojave u široku rasponu romantizma donosili su u Hrvatsku uz pojedine strance i domaći ljudi koji su učili u europskim umj. središtima (Beč, Rim), pa se različite pojave romantizma u lik. umjetnosti i arhitekturi mogu povezati uglavnom s poticajima koji su otuda dolazili.

LIT.: *A. Schneider*, Strossmayer i religiozno slikarstvo njemačkih nazarenaca, Rad JAZU, 1953, 252. — *B. Vižintin*, Slikarstvo Rijeke u 19. stoljeću, Jadranski zbornik (Rijeka i Pula), 1957. — *A. Simić-Bulat*, Vjekoslav Karas, Zagreb 1958. — *Ista*, Matija Brodnik, Iz starog i novog Zagreba, II, Zagreb 1960. — Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj (katalog), Zagreb 1961. — *B. Vižintin*, Ivan Simonetti, Zagreb 1965. — *M. Schneider*, Vedute XIX. stoljeća u grafici, Zagreb 1968. — *Ista*, Historijsko slikarstvo u Hrvatskoj, Zagreb 1969. — *Ista*, Narodne nošnje u slikarstvu i grafici XIX. stoljeća, Zagreb 1971. — *Ista*, Portreti 1800–1870, Zagreb 1973. — *Ista*, Slikar Ivan Zsche, Zagreb 1975. — *O. Švajcer*, Pregled likovne umjetnosti u Osijeku u 19. stoljeću, Osječki zbornik, 1977, 16. — *N. Grčević*, Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb 1981. — *Z. Maković*, Popularna štampana slika, ŽU, 1981, 32. — *O. Švajcer*, Conrad von Hötzendorf, Zagreb 1982. — *Isti*, Adolfs Waldinger — Zagreb 1982. — *L. Dobronić*, Graditelji i izgradnja Zagreba u doba historijskih stilova, Zagreb 1983. — *Ista*, Nastanak perivoja Ribnjaka u zamahu romantike, Hortikultura, 1987, 1–2. — Hrvatski narodni preporod (katalog), Zagreb 1985. — *O. Švajcer*, Domaći i strani slikari XVIII. i XIX. stoljeća u Galeriji likovnih umjetnosti Osijek, Osijek 1987–1988. — *K. Prijatelj*, Slikarstvo u Dalmaciji od 1784. do 1884., Split 1989. — *M. Obad-Šitarović*, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1991. — *O. Maruševski*, Kuća boga Dioniza u Mikulićima, ŽU, 1992–93, 52–53. — *B. Vižintin*, Umjetnička Rijeka XIX. stoljeća, Rijeka 1993. — *O. Maruševski*, Franjo Klein — graditelj sredine devetnaestog stoljeća, Radovi IPU, 1993, 17. L. D.

RÖMER, Adolf, slikar (Beremend, Madžarska, oko 1820 – ?). Boravio u Osijeku 1850–54. Poslije toga prelazi u Srbiju i Rumunjsku, gdje se bavi crkvenim i portretnim slikarstvom. Potom mu se izgubio trag. Pripisuje mu se velika oltarna slika u crkvi Sv. Mihajla u Osijeku.

LIT.: *O. Švajcer*, Domaći i strani slikari XVIII. i XIX. stoljeća u Galeriji likovnih umjetnosti Osijek, Osijek 1987–1988.

ROMIĆ, Đorđe, arhitekt (Knin, 15. VI. 1940). Diplomirao na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1965 (N. Šegvić), magistrirao u Beogradu 1983. U projektima za višekatne stambene zgrade i naselja uspio je tome tipu arhitekture dati individualan pečat naglašavanjem slojevitih struktura, plasticiteta i upotrebom nekonvencionalnih kolorističkih kontrasta. Projektirao je samostalno ili u suradnji više stambenih naselja, među kojima su važnija: kompleks stanova solidarnosti u Kninu (1970–72), naselja u Cesarčevoj ul. u Sisku (1976–80), Dugave u Zagrebu (s J. Tešijom, 1975–79), Brzaj u Sisku (1984), Sjever II u Zaprešiću (1984) i Gredice u Zagrebu (suradnja, 1985). Originalnošću

ROMANTIZAM, «Cesarsko vrilo» i kapela Sv. Mihovila pod Vratnikom

konceptije i ekspresivnošću osobito se ističu stambeni blokovi u Zagrebu: na Ferencici (1981), u Vrapču (1984) te u naselju Gredice (1987). Projektirao je također robnu kuću (s G. Kneževićem) i više poslovnih zgrada u Kninu, poslovnu zgradu u Danilovgradu (1982), paviljon zarazne bolnice u Zagrebu (1985), te više obiteljskih kuća (Sesvetski Kraljevec) i unutrašnjih uređenja. — Sudjelovao je na mnogim natjecanjima, od kojih su važniji za Dom revolucije u Šibeniku (III. nagrada), dom umirovljenika, proširenje Građevinskoga fakulteta i krematorij u Zagrebu — sve s G. Kneževićem; za stambeno naselje u Zenici (s A. Levijem, II. nagrada) i za zgradu «Hidroelektrike» u Zagrebu (II. nagrada). Od 1991. djeluje u inozemstvu. LIT.: *T. Odak*, Stambena arhitektura Đ. Romića, Arhitektura, 1982, 182–183. — *G. Knežević*, Aspiracijski paradoks u naselju Sesvetski Kraljevec, Arhitektura, 1983–84, 186–187. — *Isti*, Učenje od krize, ČIP, 1987, 3. — *T. Odak*, Pregled stambene arhitekture u Hrvatskoj 1945–91, Arhitektura 1989–1991, 208–210. — *I. Maroević*, Zagrebačka arhitektura osamdesetih godina, Radovi IPU, 1992, 16. Ž. D.

RONČEVIĆ, Igor, slikar (Zadar, 24. IX. 1951). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1976 (Š. Perić). Bio je suradnik Majstorske radionice Lj. Ivančića i N. Reisera 1979–81. Afirmirao se s pojavom tzv. novoga slikarstva u hrv. umjetnosti 80-ih godina. U svojim djelima, ispunjenim

I. RONČEVIĆ, *Sputnjikova djeca*

